

The Singing Libuše. An Ancient Bohemian Myth on the Opera Stage

Jiří Kopecký

Department of Musicology, Faculty of Arts, Palacký University Olomouc
Czech Republic

Financial support of the Czech Science Foundation (GAČR)
(Project No. 20-14534S):

Libuše sings. Musico-Dramatic Adaptations of the Mythological
Subject in Central European Culture between the 17th and 20th
Centuries

Research team:

Michal Fránek, Ladislav Futtera, Jiří Kopecký, Jana Spáčilová

Libuše in Baroque Operas

La Libussa

Libretto: Flaminio Parisetti

First version: Clemente Monari
(Wolfenbüttel 1692)

Second version: Bartolomeo
Bernardi (Prague c. 1702–1705)

Primislao, primo rè di Bohemia
Giulio Cesare Corradi –
Tommaso Albinoni (Venice
1697)

Praga nascente
da Libussa, e
Primislao
Antonio Denzio
– pasticcio
(Prague 1734)

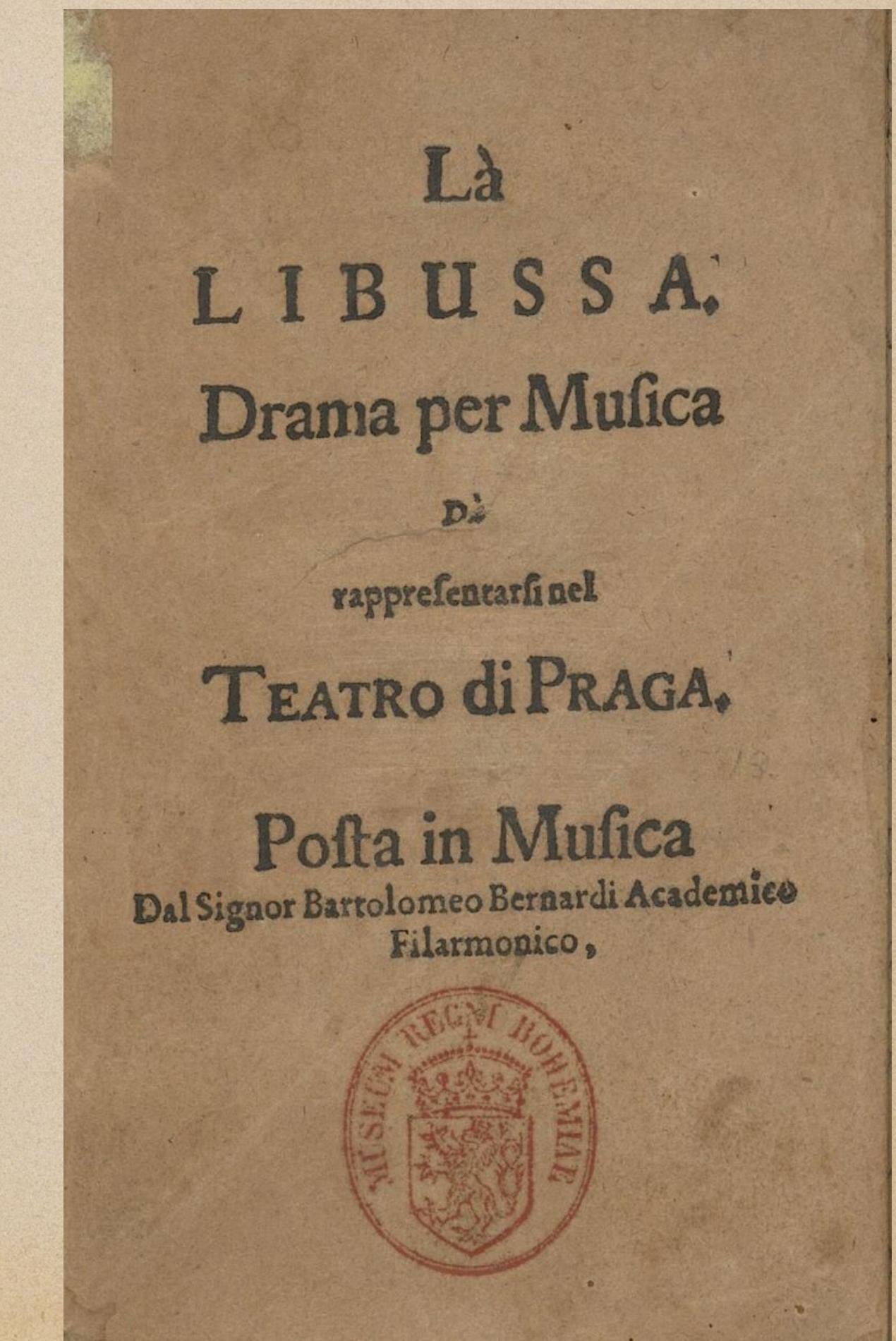
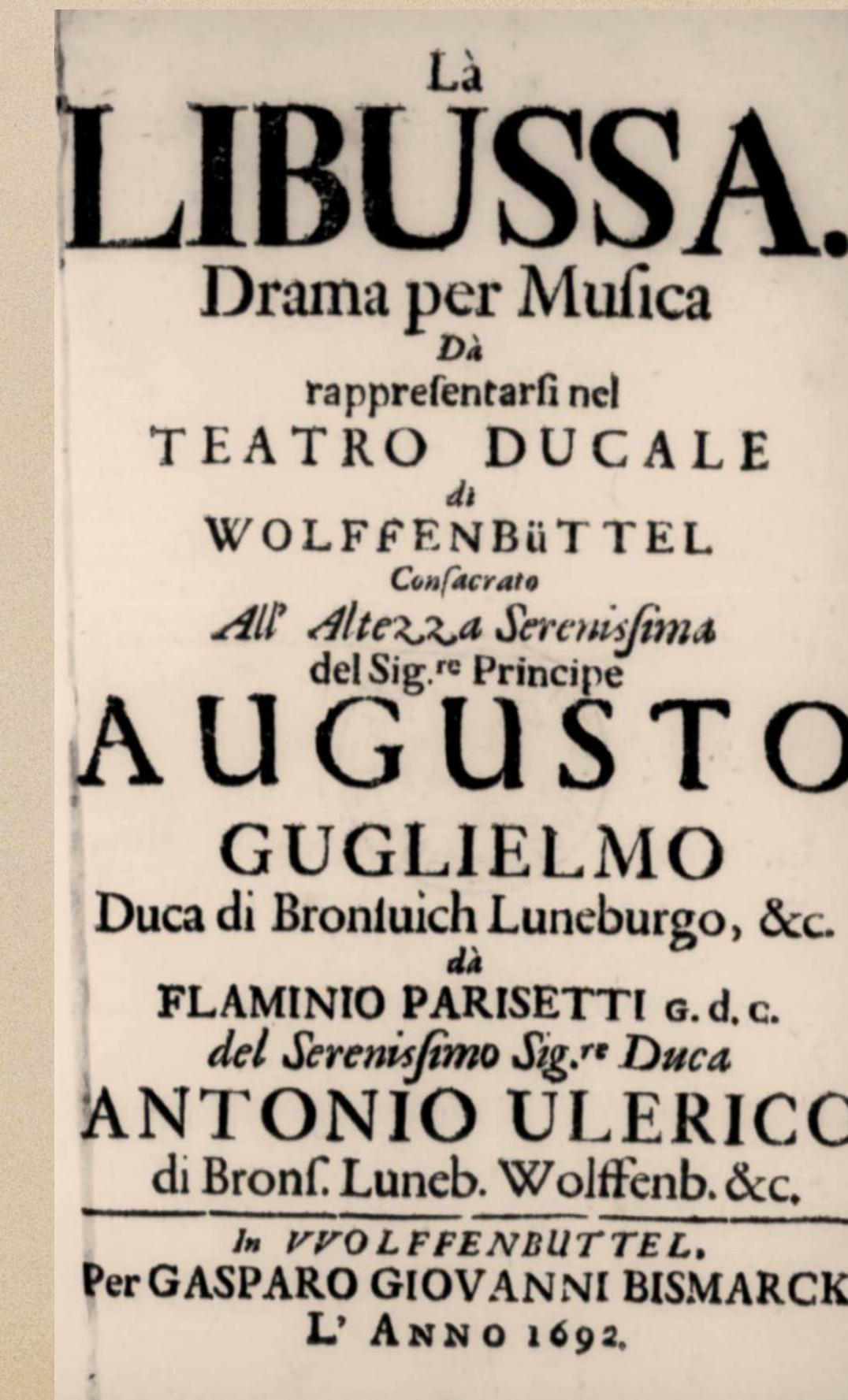

La Libussa

libretto Flaminio Parisetti (Wolfenbüttel 1692 / Prague c. 1702)

Libussa queen of
Bohemia, in love with
Pribislao

Pribislao prince of the
Marcomans, in love with
Libussa, disguised as a
shepherd under the
name of Dorindo

Primislao, primo rè di Bohemia

libretto Giulio Cesare Corradi (Venice 1697)

Primislao first a peasant,
then a king of Bohemia
Libussa his wife

PRIMISLAO

Primo Rè di Boemia

Drama per Musica.

Da rappresentarsi nel Teatro
di S. Cassiano

L'Anno 1698.

DI GIVLIO CESARE CORRADI

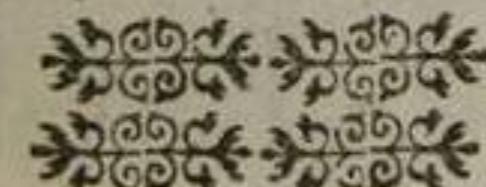
CONSACRATO

All' Illustriss. & Eccellentiss. Signor

GIACOMO RICARDI

SARGENTE GENERALE

Per la Serenissima Republica
di Veneria nel
Leuante.

IN VENETIA, M.DC.XCVII.

Per il Nicolini.

Con Liceuza de' Superiori, e Priuilegio.

Praga nascente da Libussa, e Primisla

libretto Antonio Denzio (Prague 1734)

Libussa, Queen of Bohemia

Primisla, Lord at Stadice,
considered a peasant who then
becomes king

PRAGA NASCENTE DA LIBUSSA, e PRIMISLA DRAMA.

ALTEZZA ^{ALP'} REVERENDISSIMA
DI MONSIGNORE
ARCI-VESCOVO di PRAGA, &c.&c.

Alli
SERENISSIMO, E REVERENDISSIMI
VESCOVI DEL REGNO.
ALLE LORO ECCELLENZE
SUPREMO BURGRAVIO,
E TUTTI LI REGII LUOGOTENENTI.
A SUA ECCELLENZA
IL SIGNOR
GENERAL COMANDANTE DEL REGNO.
ET A TUTTA LA BEN NATA, & INCLYTA NOBILITA' BOEMA.

R. P. P. T. T.
Da
Antonio Denzi umilmente dedicato, e composto
E nel Teatro di Sua Eccellenza il Signor
FRANCESCO ANTONIO
Del Sac. Rom. Imp.
CONTE DI SPORCK

Fatto magnificamente produrre
Nella Primavera dell' Anno 1734.
Per ultima, & quinquagesima settima delle sue Produzioni.

Stampato in Praga, apud Leopold Joann Kamenicky.

Praga nascence – rare replicas in Czech

SCENA VII.

Primisla^o, che ritorna dal Campo con l' Aratro, e Giuvenchi, leggendo un Libro con attenzione, e Dievira, che gli va incontro festosa.

- Diev. Primislao, moje milci?
- Pieckgne vitam. Zopak tu gelate?
- Servo al rigor del mio destin crudele.
- Prim. Sednete. Ze te pit? Prim. Nò. Div. Wasche Sdralvi.
- Diev. Cade, kde jsi?

Primislav, so mit den Pflug, und Oren zurück
kommt / ein Buch mit Aufmerksamkeit lesend und
Diviera so ihme mit Freuden entgegen geht.

- Diev. Primislav, müg milleg
Pěkně witám. Co pak tu dělate?
- Prim. Ich diene der Schärfe meines grausamen Schicksals.
- Diev. Sedněte. Chcete pit? Prim. Nein. Diev. Wasse Zdraví

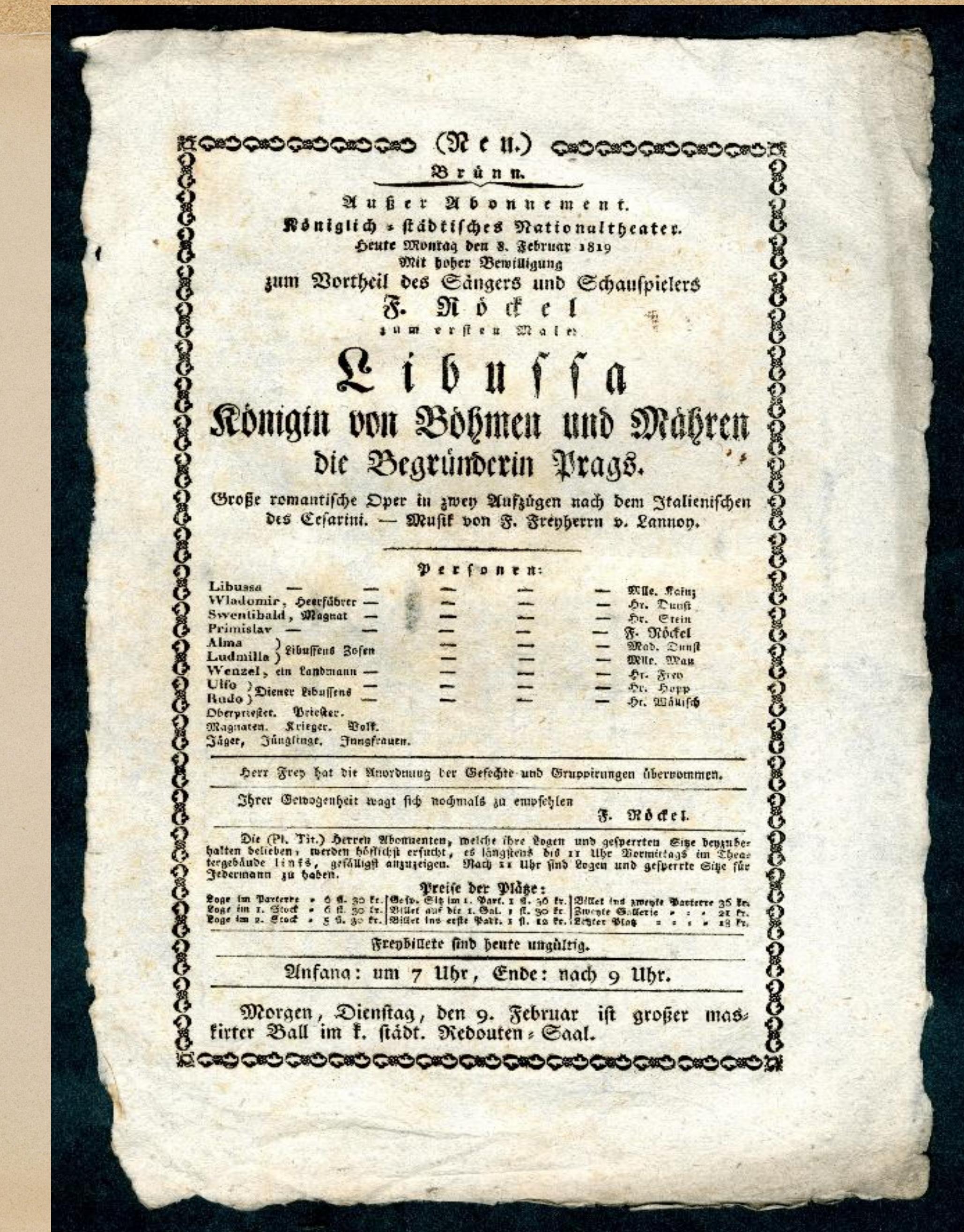
Heinrich Eduard Joseph von Lannoy: *Libussa, Böhmens erste Königin*

Opera Plot: Law-abiding Libuša

Libretto: “[...] so sey es auch mit dem Gesetze, dem der Fürst wie der Unterthan gehorchen soll.”

Musical Setting: A Magical Play between Rossini and French Opera

The theatre banner (Theaterzettel) for the opera *Libussa, Böhmens erste Königin* in the Brno Reduta on 8th February 1819; here, the opera is announced as *Libussa, Königin von Prags Böhmen und Mähren, die Begründerin*

Johann Ludwig Choulant: *Libussa, Herzogin von Böhmen*

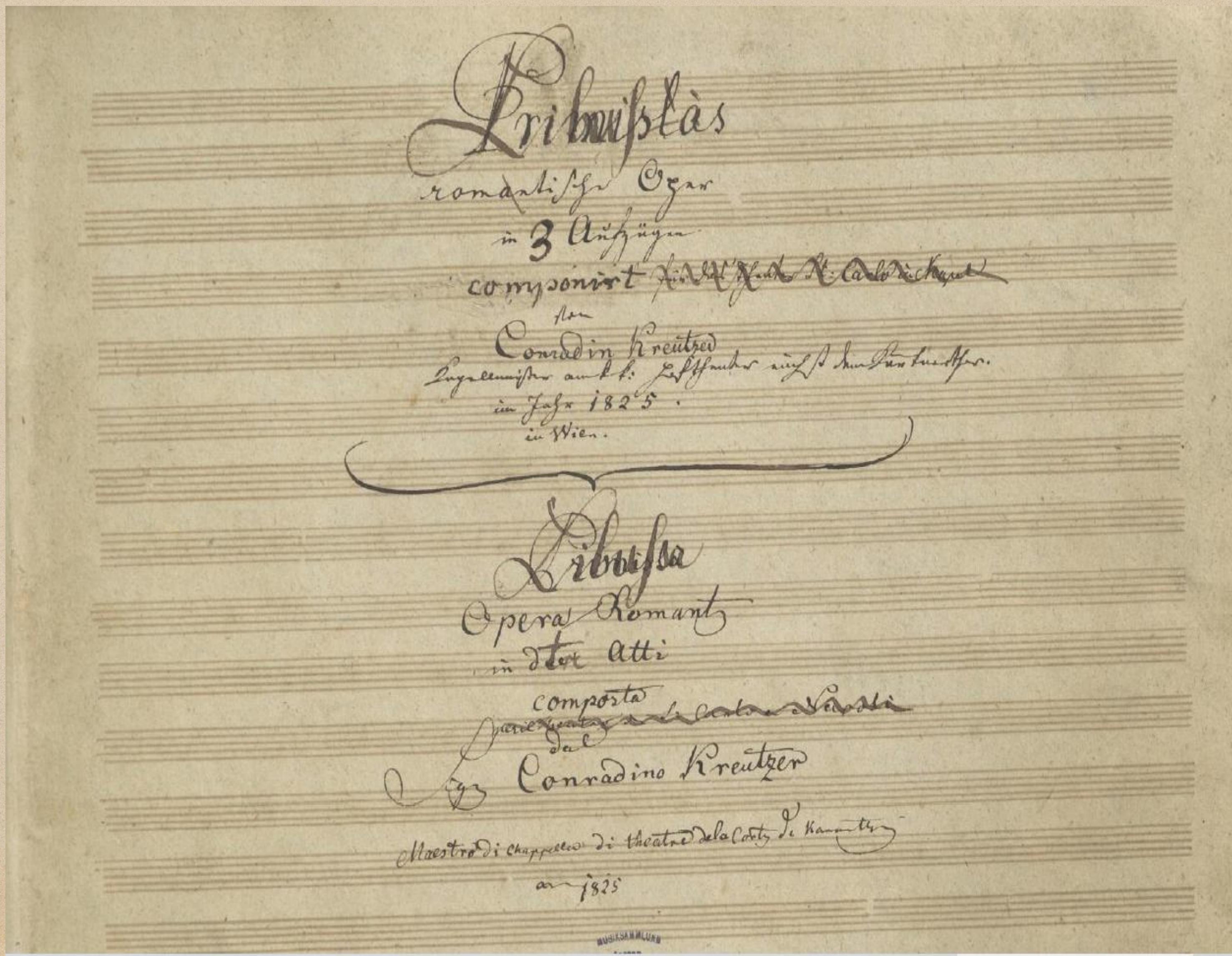
A Poetic Attempt of a Promising Doctor

Opera Plot: Prophesying Libuše

Libretto: "Dann ist der Czechen Thron geschwungen,
Des Adlers Schwingen sind sein Schild;
Ihm seid ihr schwesterlich verbunden,
Bis sich das Schicksal ganz erfüllt."

(„Then the throne of the Czechs shall become vacant.
The eagle's wings will become your shield;
You will become bonded with them in a sisterly relation.
Until destiny is completely fulfilled.“)

Conradin Kreutzer (libretto: Joseph Carl Bernard), *Libussa*, Vienna 1822

Conradin Kreutzer
***Libussa*, Act 2, Scene 5 (Dobra), libretto (first version)**

Dobra

Bald naht die Stunde,
Die heut' das Volk zur Herzogswahl versammelt.
Und noch ist nicht die Fürstin heimgekehrt!
Sie zog hinaus mit des Morgens erstem Strahl,
Vom aufgeregtem Herzen
Ruhelos getrieben!
Zu lange weilt sie schon,
Mit banger Sorge mich erfüllend!
Wohl ahn' ich, was so mächtig sie bewegt;

Ein gleich Gefühl beherrscht auch mir das Herz!
Ein gleich Gefühl! Was wär' es sonst?
Was fesselt mich an diesen Jüngling?
Wachend, träumend denk' ich nur ihn,
Und immer schwebt sein Bild mir vor der Seele!
Werd' ich ihn wiederseh'n?
Ach unbekannt ist mir,
Woher er kam, wohin er ging!
Wohin soll ich mich wenden?
Wem dieses Leid vertrauen?

Dobra

Soon the hour shall come;
Today, people will gather for the choice of the duke.
And the duchess has not returned yet!
She left with the first morning sunshine,
Driven restlessly by her
agitated heart!
She has been gone for too long;
It fills me with anxious concern!
I might know what makes her so moved;

The same emotion is controlling my own heart!
The same emotion! What else could it be?
What ties me to this young man?
Dreaming or awake, I think of him alone,
And his image keeps appearing on my mind
Will I meet him again?
I do not know
Where he came from and where he went!
Where to turn?
Who to confide in with my heartbreak?

Conradin Kreutzer
Libussa, Act 2, Scene 5 (Dobra), libretto – continuation
(aria, printed version)

Fest verschlossen, still im Herzen
Muß ich tragen diese Schmerzen,
Tief und groß!
Stumm dahin gegeben
Meinem Leiden,
Muß ich leben
Ohne Trost und Freuden,
Hoffnungslos!

O der wonnevollen Stunde,
Da den Holden ich erblickte,
Wie der Ton aus seinem Munde,
So verwandt, das Herz entzückte!

Daß ich ihn noch einmal sähe,
Selig wär' in seiner Nähe!
Schönes Glück!
O komm zurück!

Tightly closed, quiet in the heart
I must keep my sorrows,
Deep and great!
Mutely surrendered
To my suffering,
I shall live
Without comfort and joy,
Without hope!

Oh, that delightful moment,
When I saw the handsome man,
How the voice came from his mouth,
So dear, the enchanted heart!

If only I were to see him once again,
I would be so delighted to be near him!
Beautiful happiness!
Oh, come back!

Conradin Kreutzer, aria of Dobra (Act 2, Scene 5), score, manuscript, No.12

Ihr zinsen din Pflichten!
Din Pflichten!
No. 11. Chor
f. Ihr laßt mich füßen und Ihr beginnet!
Scena 5. Verwandlung.
Dobra.
attacca No. 12. Arie.
f. Leid' nicht din Pflicht:

Conradin Kreutzer, aria of Dobra (Act 2, Scene 5), printed vocal score

N° 13.
ARIA.
Aus Libussa von C. Kreutzer.

109

Cantabile. Fest verschlossen still im Herzen.

DOBRA.

Pianoforte

Fest verschlossen still im Herzen muss ich
tragen diese Schmerzen tief und grofs tief und grofs
stumm dahin gegeben meinem Leiden muss ich leben ohne Trost und Freuden ohne

K. 13.

Conradin Kreutzer, aria of Dobra (Act 2, Scene 5)

111.

Allegro.

Grofs. O der wonne - vollen Stunde oder wonnevollen Stunde da den hol - den
ich er - blickte mir der Ton aus seinem Munde so Ver - wandt das Herz entzückte o der
wonnevollen Stunde da den hol - den ich er -

K.13.

Scéna druhá.

Rómnata Libušina býle ozdobená. Na prawé straně odewřené očno.

Šestý výjem.

Libuše sama

(stojíc u očna upřená do dálky hledí).

Gestě negebe — gestě ne! — můle bohů
Gegž wymolila — gestě ne; což zbalí geg —
Dá co tamo wibjm? — Ha to on, ha to on!

(odegde od očna, taužebně.)

Kdo tu máu bláhost uhádne,
Co tu něžně vykvětá?
Hle, čilá tu láška wládne,
Čelo wjnkem opletá.
Zato čála — to plesání —
Zá nowá milosti plánj —
Wnada pláčem aužená —
Žda mi bláha saugená?

(nagednau přejde gegi tauha w radošt)

Mně saugená gěbno we oběti rády,
Mne giž tuto pustota wje neleká;
O, wemte celé blaženosti si wlády —
Ženám sama láška genom blaže dá.

František Škroup, *Libušin sňatek*

[Libuše's Marriage],

Act 3, Scene 5

(libretto: Josef Krasoslav Chmelenský,

Prague 1832)

František Škroup,
Libušin sňatek
[Libuše's Marriage],
Act 3, Scene 5

LIBUŠE sama (*stojíc u okna upřená do dálky hledí*)

Kdož mi vysvětlí tu pohádku?
Zdálo se mi, že nemožno ani
žiti bez panování,
a ted' skoro až prahnu po době té,
v které mi bude bráno!

Kmen mé pejchy v prach se sklání,
já opouštím vlády chrám,
kouzly tvé a čarování
ted' již, mocná Ládo, znám.
Dáváš bolnou slast za slávu,
prosté růže za zlato,
já kořím se tvému právu,
jimž mi všecko odňato!

(*do dálí oknem hledí*)

Ještě nejede – ještě ne! – vůle bohů
Jejž vyvolila – ještě ne; což zdali jej –
Ha co tamo vidím? – Ha to on, ha to on!

(*odejde od okna, toužebně*)

Kdo tu mou blahost uhádne,
Co tu něžně vykvětá?
Hle, čilá tu láska vládne,
Čelo vínkem opletá.
Tato čáka – to plesání –
Ta nová milosti plání –
Snaha pláčem oužená –
Zda mi bláha souzená?

LIBUŠE alone (*standing at the window, gazing into the distance*)

Who will explain the tale to me?
It seemed impossible
to live without reigning,
and now I almost crave the time
When I will hand it over!

The stem of my pride is bent in the dust,
I am leaving the temple of my reign,
Your magic and charms,
Oh, powerful Lada, now I know them.
You give aching delight for fame,
Plain roses for gold;
I bow to your right
That has taken everything from me!

(*gazing into distance*)

He is not arriving yet – not yet! – the will of the gods
Has chosen him – not yet; whether he –
Oh, what can I see there? – Oh, that is him, that is him!

(*walks away from the window, longingly*)

Who will guess my joy
That is gently blooming here?
See, lively love rules here,
The garland entwining the forehead.
This prospect – the joy –
The new flame of love –
The effort accomplished by crying –
Whether happiness is my fate?

67 *All*^o *dimin:* *Recit:*
 mi, že ne možno ani žiti bez pano- vání,
All^o *Recit.*
And grazioso.
 prahnu jí do bě ti, vteře ní mi bude brána!
And grazioso.

**František Škroup, *Libušin sňatek*,
Act 3, Scene 5,
cantabile
(missing in the printed libretto)**

F. Škroup,
*Libušin
 sňatek*,
 Act 3,
 Scene 5,
 tempo di
 mezzo a
 cabaletta

14

ff Recit.

vále bohu jíž vy volila - jesté ne!

ff Recit.

nejede - jesté ne!

ff Recit.

vále bohu jíž vy volila - jesté ne!

ff

15

ff Recit.

nejede - jesté ne!

ff Recit.

vále bohu jíž vy volila - jesté ne!

ff

16

ff Recit.

vále bohu jíž vy volila - jesté ne!

ff Recit.

což roali jí - ha co tam sv. dim? Ha to on, ha to

ff Recit.

což roali jí - ha co tam sv. dim? Ha to on, ha to

in tempo. 22

vále bohu jíž vy volila - jesté ne!

Kdo tu mow blahost a - hádne, co tu nežné výkve - ta? hle, á.

in tempo

glaring

lá tu láška rádne, vinkem de - lo o - pte la, vinkem de - lo o - pte

František Škroup, *Libušin sňatek*,

Act 2, Scene 7

Libuše.

Můj kůň vám kníže vynajde Čechů;
tam za horami na břehu ourodném
bíliny ho najde. - Jděte tam, voly on
strakatýma oře dvěma. Prut v ruce má
z lísek. Jeho to kmene prut slavna.

Za železným jísti bude stolem. - Nuž nedlete, a za mým koněm i plášt', mou i korunu vezmouce, se beřte k rolím.

H

22.

in tempo

Recitativo quasi in tempo

Acciuntivo quasi in tempo

in tempo

František Škroup, Libušin sňatek, Act 2, Scene 7

B Clarinetti

Fagotti

Libuše

Můj kůň vám kní - že vy-naj - de Če-chů, tam za ho - ra - mi na bře-hu ou-rod-ném Bí - li - ny ho naj-de.

Violoncello

B Clarinetti

Fagotti

Libuše

Jdě - te tam, vo - ly on stra-ka-tý-ma o - ře dvě - ma. V ru - ce má prut zlí - sek. Je - ho to kme-ne prut

Violoncello

František Škroup, Libušin sňatek, Act 2, Scene 7

B Clarinetti

Fagotti

Libuše

slav - na. Za že - lez - ným jís - ti bu - de sto - lem. Nuž

Violini

Violoncello

Violon

Bedřich Smetana, *Libuše*, Act 1, Scene 3

Vy slyšeli jste pohanění moje,
jak na mne lál, před tváří národa,
že jsem jen ženou nestatečnou v boji,
a bídny ten, kdo ženě žezlo dá!

You've heard his insults.
How he cursed me before my nation:
that I am but a weak woman who cannot fight,
that only a fool lets a woman rule!

The image shows a handwritten musical score for the opera *Libuše*. The score consists of three staves of music, each with a vocal line and an accompaniment. The vocal parts are labeled "Libuše" and "Lib". The lyrics are written in both Czech and English. The Czech lyrics are:

Libuše: ty slyšeli jste pohanění moje
Lib: pohanění moje jak na mne lál - jak na mne lál - před tváří národa,
Libuše: ay slyšeli jste pohanění moje že jsem jen ženou nestatečnou v boji a bídny ten

The English lyrics are:

You've heard his insults.
How he cursed me before my nation:
that I am but a weak woman who cannot fight,
that only a fool lets a woman rule!

The music is written in a traditional staff notation with various dynamics and performance instructions.

Bedřich Smetana, *Libuše*, Act 1, Scene 3

The musical score consists of two staves of music for voice and piano.

Staff 1 (Top): Treble clef, key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The vocal line begins with a melodic line consisting of eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment features chords in the right hand and bass notes in the left hand. The vocal part continues with a series of eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment consists of sustained chords. The vocal line concludes with a melodic line consisting of eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment features chords in the right hand and bass notes in the left hand.

Staff 2 (Bottom): Treble clef, key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The vocal line begins with a melodic line consisting of eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment features chords in the right hand and bass notes in the left hand. The vocal line continues with a series of eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment consists of sustained chords. The vocal line concludes with a melodic line consisting of eighth and sixteenth notes. The piano accompaniment features chords in the right hand and bass notes in the left hand.

Text:

Libuše
Vy sly - še - li jste po - ha - ně - ní mo - je;
Vy sly - še - li jste po - ha - ně - ní mo - je jak na mě lál

Josef Wenzig, the manuscript
libretto, Libuše
Act 3, Scene 1, Entrance 2

Tu deines hand ist alle wege gelegt,
Von jenseit wägen, so wie ich wäging.
~~Wahnsinn~~
~~Wahnsinn~~

(Lied Fluss und Mutter, Vom Rauschen und
Graus allmälig mit Kostüm)

Er ist der gott, der Gotteschilder, Götterkinder,
der Gott ist in uns und Gott ist in uns nicht.
Wer sagt, er ist der Gott, der Gott ist in uns nicht,
der Gott ist in uns nicht, der Gott ist in uns nicht.

(Gesang - Gefangen zu sein)

Rücksicht 2

Liboš
(Calliope)

Nun, ich kann nicht länger zögern,
Zögern nicht um Gott der Tag,
Edu war Herz von fol'zen Eltern,
Kann zu fassen sich nein way.

Aber wie ich mich zu manzifaden,
Dann war Cesar ist die Mann,
O ich will eigentlich fliegen,
Und wußt du manzifdet du.

(Gelehrten sind den Formen die manzigen Formen sind
manzifdet. A. Böckel zöw ~~schön~~ sind)

Es auf, es auf!
Nur kann ich das festgehn die
Nicht erzögeln,

B. Smetana (Josef Wenzig, Ervín Špindler),
Libuše
Act 3, Scene 1, ending

Libuše:

Ne, již nemohu se déle
zvláště pak hněvati dnes,
ano srdce v blahu hýří,
v nitru chová jas a ples.
(Spěchajíc k oknu)

On jde, on jde!

(Všichni mimo Libuši rychle v tu stranu,
odkud zvuky zaznívají, odejdou.)

Výstup 2.

Libuši (sama):
Ještě nedohledný je oku dosavad,
neboť jej lidu oblily davy,
jak balvan vlny zpěněné.
Avšak on jde, on jde!

Josef Wenzig,
Libuša's Urtheilsspruch und Vermählung
Dritter Aufzug, Scene 1., Auftritt 2.

Libuša (allein):

Nein, ich kann nicht länger zürnen,
Zürnen nicht am heut'gen Tag,
Wo mein Herz vor sel'ger Wonne
Kaum zu fassen sich vermag!

Aber wird auch er verzeihen?

Denn von Eisen ist der Mann.
O ich will ihn zärtlich flehen,
Und auch er verzeihet dann!

(Es lassen sich aus der Ferne die freudigen Töne eines
Marsches vernehmen. Libuša, zum Fenster eilend):

Er naht, er naht!

Noch kann ihn das forschende Auge
Nicht erspäh'n,
Denn wie den Fels die rauschenden Fluthen,
Umwoget ihn des Volks Gemüth.
Allein er naht, er naht, er naht!

Libuše:

No, I cannot be angry any longer,
especially today
when my heart is brimming with joy,
filled only with light and bliss!

He's coming! He's coming!

Scene 2.

(All except Libuše leave, following the noise.)

Libuše (alone):

He is coming!

(impatiently)

He still remains hidden to my impatient eye,
crowds of people have surrounded him
like foaming waves.

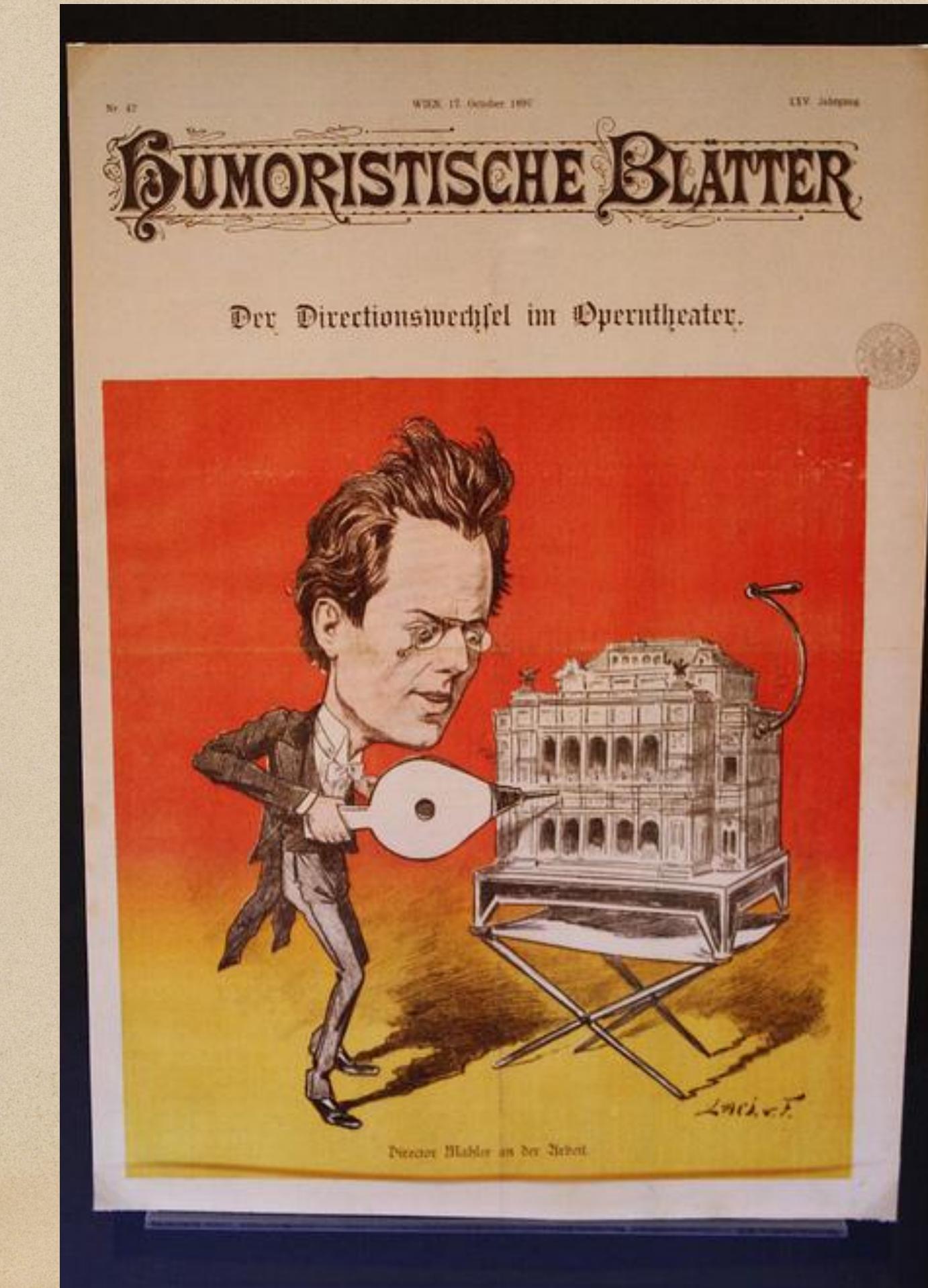
But, he is coming! He is coming!

Year 1897. Gustav Mahler (1860–1911) triumphs over his predecessor Wilhelm Jahn (1835–1900).

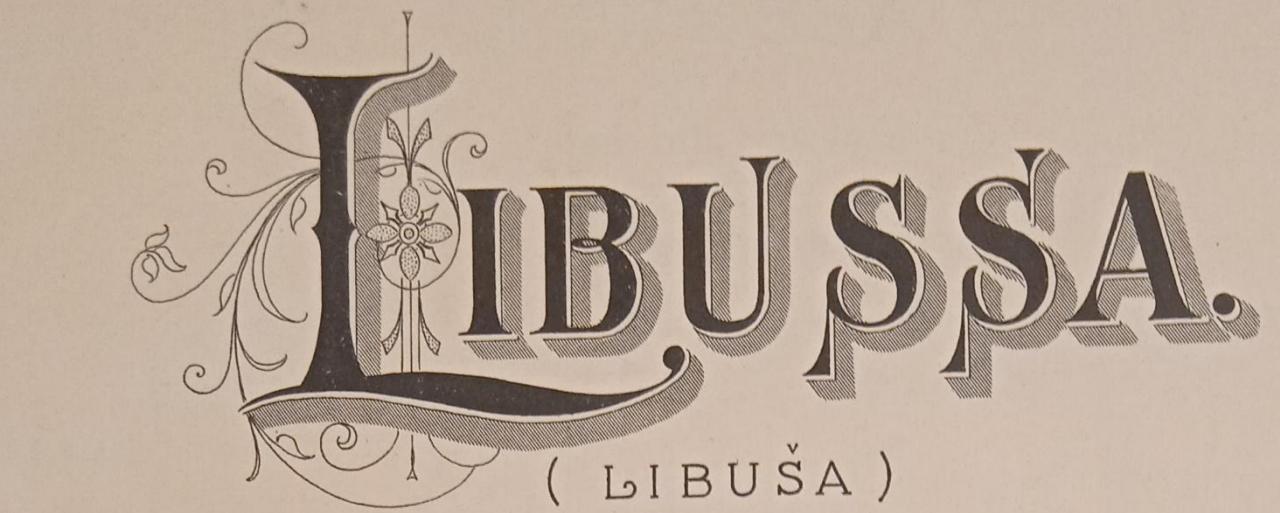
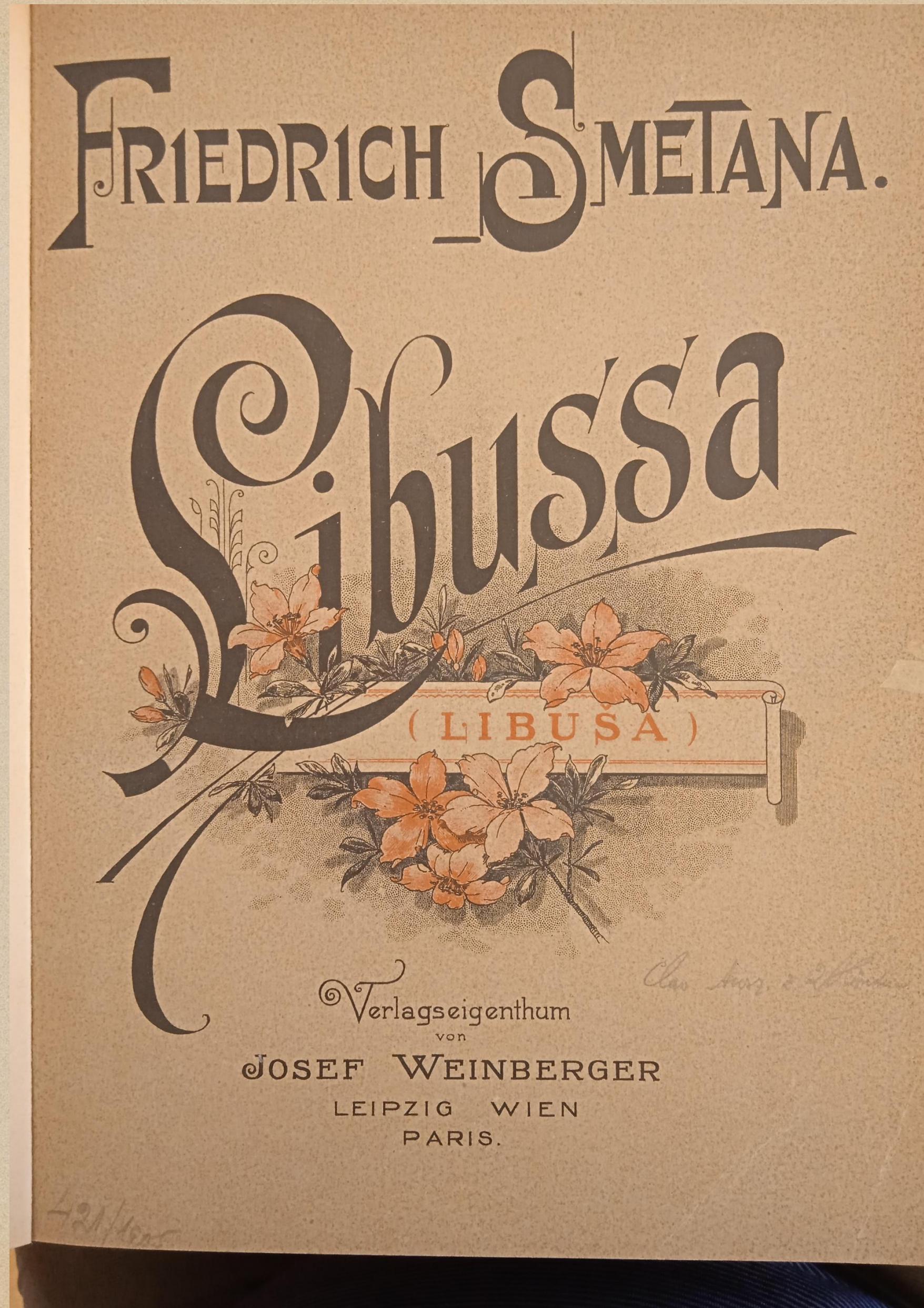
Cartoon by Theo Zasche (1862–1922).

Year 1897. Mahler introduces a wind of change into the Vienna State Opera (Hofoper, Wiener Staatsoper). Director change.
(Humoristische Blätter, 17. 10. 1897)

<https://mahlerfoundation.org/mahler/the-man/caricatures/>

Libussa, Clavier-Auszug
(arr. Oscar Straus)
Verlag Josef Weinberger

FRIEDRICH SMETANA

Clavier-Auszug mit deutschem Text Mk. 12.— netto.
do zu zwei Händen (arrang. von OSCAR STRAUS) „ 8.— netto.

Alle Rechte der Aufführung, Übersetzung, Musik-Arrangements im Ganzen oder Bruchstücken vorbehalten.

Den Bühnen gegenüber als Manuscript gedruckt.

Eigenthum des Verlegers.

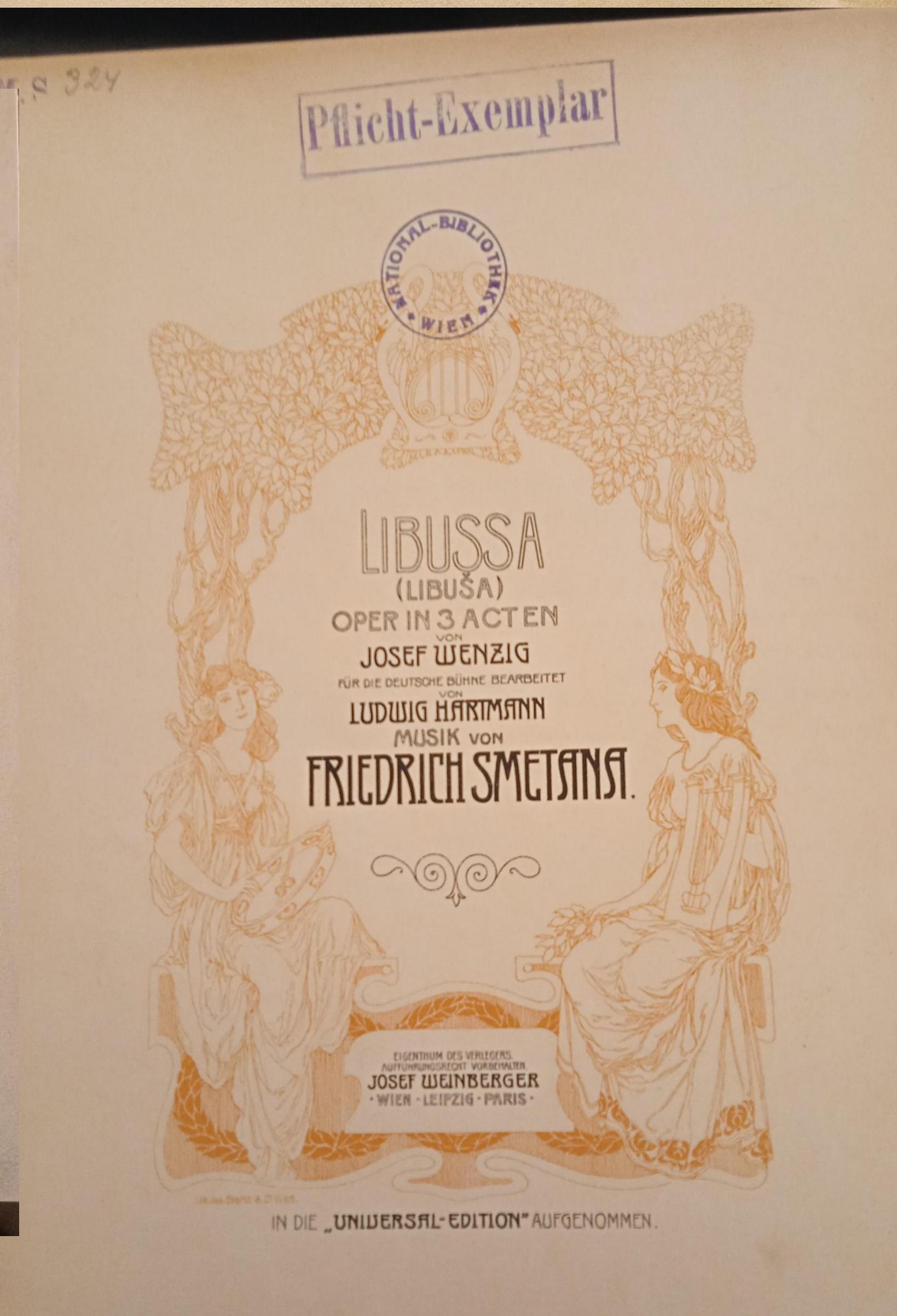
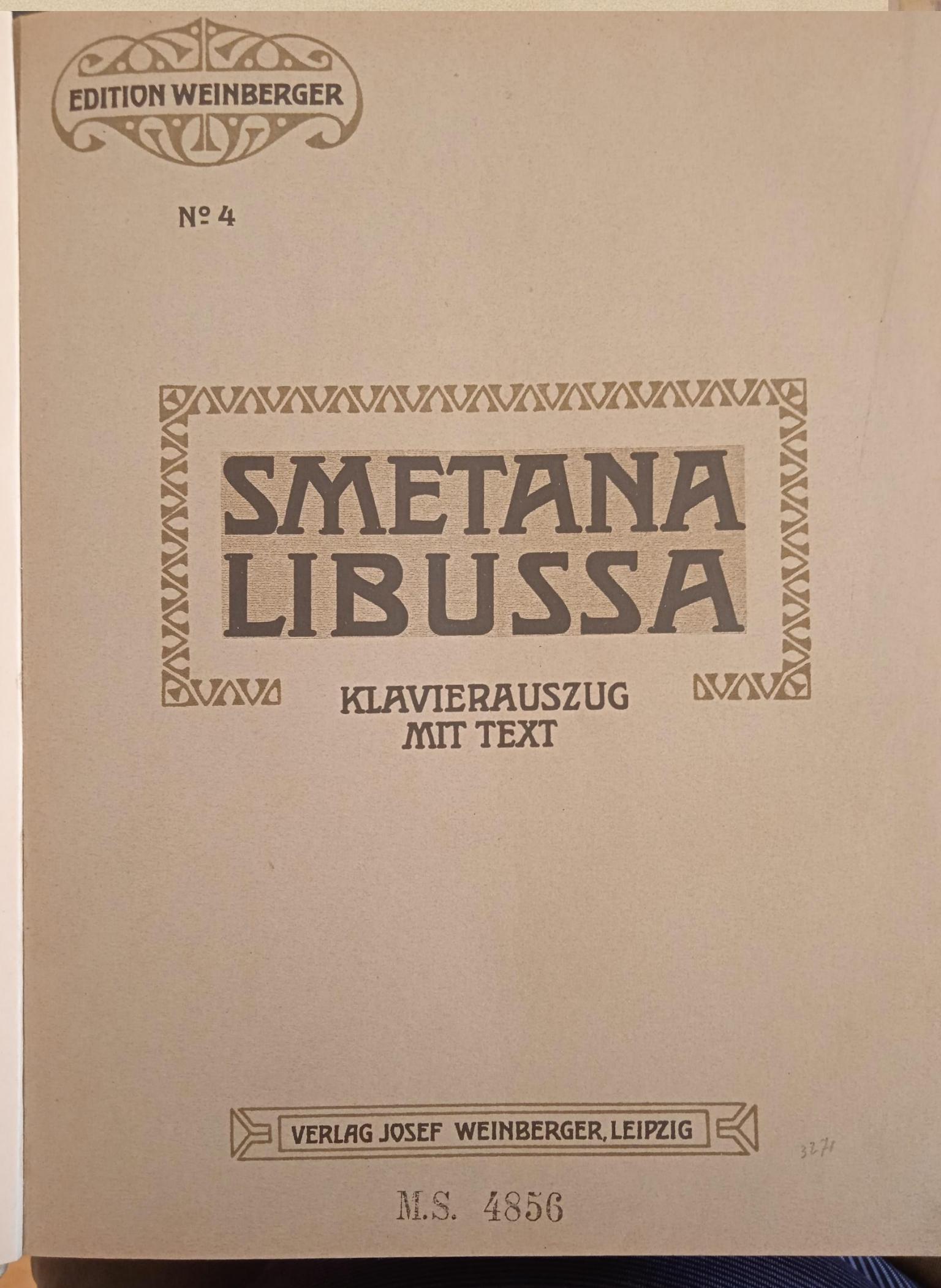
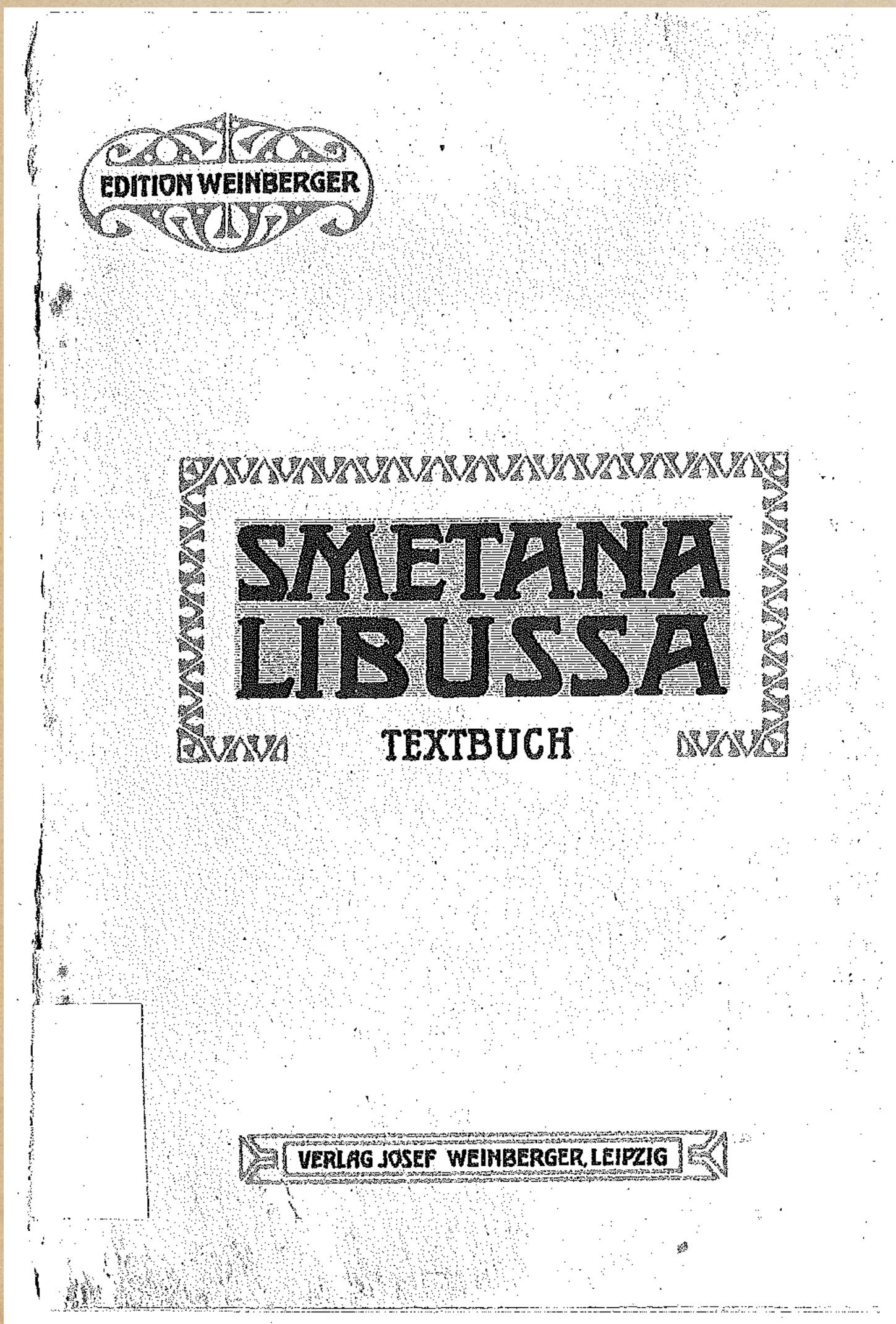
Eingetragen in das Vereinsarchiv. 1902

JOSEF WEINBERGER,
LEIPZIG.

M.S. 1569

Verlag
Josef Weinberger /
Universal Edition

Prophecy, adaptation of Ludwig Hartmann, versions

V. J. Novotný (1884)	Můj drahý národ český neskoná, on hrůzy všechny slavně překoná!
L. Hartmann (1897)	Böhmens Volk wird nie vergeh'n, wird nach Kampf im Licht ersteh'n!
L. Hartmann (po roce 1897)	Nie kann vergeh'n mein teures Böhmerland! (begeistert) Nie geht's zu Grund! Fest wird es alle Schrecken Einst glorreich übersteh'n! Nie kann vergehn mein teures Böhmerland! (mit höchster Begeisterung) Nie wird's vergehn, stark wird's der Zeiten Schrecken glorreich überstehn!

Friedrich Smetana: Libussa /
Ludwig Hartmann, deutsche
Bearbeitung

Bild VI. (Königliche Burg in Prag in magischer Beleuchtung.)
con grand express.

Lib. *f* Nie kann ver - gehn, mein teu - res Böh - mer - land!

Lib. *f* (Mit höchster Begeisterung.) Nie wird's ver - gehn, stark wird's der Zei - ten

Lib. *ff* molto rit. Schrek - ken glor - reich ü - ber - stehn!

J. W. 1968.

Smetana's *Libuše* on the Stage of National Theatre before World War I

Marie Sittová was Smetana's first Libuše; she sang the role until 1894

Růžena Maturová sang Libuše from 1897 to 1910

Anna Slavíková performed Libuše during the Kovařovic era alongside Růžena Maturová and Ema Destinnová

anna slavíková
libuše

anna slavíková
libuše

Ema Destinnová set the iconic form of the visual design of Libuše, particularly with the photographs from Act 3 in a wedding dress with a wreath of lime blossoms

Destinnová invited her colleague from the New York Metropolitan Opera, the Algerian baritone Dinh Gilly, to perform the role of Přemysl in a Prague staging where she was starring as Libuše (1913)

Ema Destinnová: *Kněžna Libuše* [Princess Libuše], and *Nastolení* *Libušino* [Libuše's Enthronement; 1923]

Photographic documentation of the set design for the *Nastolení Libušino* [The Enthronement of Libuše] was published in the periodical *Světozor*

Josef Berg, *Obrazy z dějin národa českého*
Tableaux from the History of the Czech Nation (1969)

“Listen to the fratricidal joys of the first Slavonic
homeland!”

“Naslouchejte bratrovražedným radovánkám
prvotní slovanské vlasti!”

261(8)

fip

cmm

cr

ar

bonghi

bonghi

Thank you for your attention!